

Комисия за енергийно и водно регулиране (Р България)
Регулаторен орган за енергия, отпадъци и води (Р Гърция)

**Четвърто изменение на Окончателното съвместно
решение на енергийните регулатори относно Заявлението
за освобождаване на „АЙ СИ ДЖИ БИ“ АД**

март 2024 г.

I. Като се има предвид, че:

1. Във връзка със заявлението от 17.07.2017 г. на „Ай Си Джи Би“ АД по член 36 от Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО (Директива 2009/73/ЕО) Комисията за енергийно и водно регулиране на Р България (КЕВР) и Регулаторният орган за енергия, отпадъци и води на Р Гърция (РОЕОВ) с Решение № Р-ВО-1 от 29 май 2018 г., съответно Решение № 483 от 29 май 2018 г., са приели *„Съвместно становище на националните регулаторни органи относно заявлението за освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД - Комисия за енергийно и водно регулиране (България) и Регулаторен орган за енергетика (Гърция)“*, чрез което предварително са предоставили на „Ай Си Джи Би“ АД по отношение на междусистемна връзка Гърция – България (газопровод IGB) освобождаване от изискванията за достъп на трети страни, регулирани цени и отделяне по собствеността за срок от 25 години, считано от датата на търговска експлоатация (ДТЕ). Решенията на регулаторните органи са нотифицирани пред Европейската комисия.

2. Европейската комисия е приела Решение от 25 юли 2018 г. C(2018) 5058 final относно освобождаване на междусистемна връзка Гърция – България (газопровод IGB) от изискванията за достъп на трети страни, регулирани цени и отделяне по собствеността.

3. КЕВР и РОЕОВ с Решение № Р-ВО-2 от 8 август 2018 г., съответно Решение № 768 от 8 август 2018 г., са приели *„Окончателно съвместно решение на националните регулаторни органи относно заявлението за освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД“* (по-нататък „Окончателното съвместно решение“) в съответствие с решението на Европейската комисията.

4. КЕВР и РОЕОВ с Решение № Р-ВО-1 от 20 март 2020 г., съответно с Решение № 568 от 12 март 2020 г., са изменили „Окончателното съвместно решение“ по отношение на ДТЕ, като са определили, че газопроводът IGB ще влезе в експлоатация не по-късно от 31 декември 2020 г. (целева ДТЕ) и не по-късно от 1 юли 2021 г.

5. КЕВР и РОЕОВ с Решение № Р-ВО-1 от 20 май 2021 г., съответно с Решение № 424 от 13 май 2021 г., са изменили „Окончателното съвместно решение“ по отношение на ДТЕ, като са определили, че газопроводът IGB ще влезе в експлоатация не по-късно 1 юли 2022 г.

6. КЕВР и РОЕОВ с Решение № Р-ВО-3 от 30 септември 2022 г., съответно с Решение № 742 от 29 септември 2022 г., са изменили „Окончателното съвместно решение“ по отношение на ДТЕ, като са определили, че газопроводът IGB ще влезе в експлоатация не по-късно 1 октомври 2022 г.

7. Газопроводът IGB е влязъл в търговска експлоатация на 1 октомври 2022 г.

8. Според член 4.3 от „Окончателното съвместно решение“ на „Ай Си Джи Би“ АД по отношение на междусистемна връзка Гърция – България (газопровод IGB) е предоставено освобождаване от разпоредбите на член 41.6, член 41.8, член 41.10 от Директива 2009/73/ЕО за 100% капацитет твърд поток, 100% прекъсваем капацитет прав поток и 100% прекъсваем капацитет обратен поток. Едно от условията на освобождаването е да не се прилага коефициент при изчислението на тарифата за краткосрочни капацитетни продукти.

9. КЕВР и РОЕОВ с Решение № К-1 от 8 октомври 2019 г., съответно с Решение № 918 от 9 октомври 2019 г., са одобрили Мрежови кодекс на IGB, съдържащ като приложение Тарифен кодекс на IGB, които да се прилагат от „Ай Си Джи Би“ АД.

10. КЕВР и РОЕОВ с Решение № К-1 от 30 септември 2022 г., съответно Решение № 743 от 29 септември 2022 г., са одобрили изменение на Мрежовия кодекс на IGB, съдържащ като приложение Тарифен кодекс на IGB.

11. Съгласно точка 7.4 от Тарифния кодекс за IGB „Ай Си Джи Би“ АД следва да прилага коефициенти за определяне на цени на резервиране на стандартни продукти, на твърд капацитет за срок по-кратък от една година, при използване на съответните тарифи за входен и изходен капацитет, както следва:

i. за капацитет на тримесечие: $ENT_{xxx} * 1.1$; $EXT_{xxx} * 1.1$ (т.е. тарифа за пренос за годишен твърд продукт + 10%);

ii. за месечен капацитет: $ENT_{xxx} * 1.2$; $EXT_{xxx} * 1.2$ (т.е. тарифа за пренос годишен твърд продукт + 20%);

iii. за дневен капацитет: $ENT_{xxx} * 1.3$; $EXT_{xxx} * 1.3$ (т.е. тарифа за пренос годишен твърд продукт + 30%);

iv. за капацитет в рамките на деня: $ENT_{xxx} * 1.4$; $EXT_{xxx} * 1.4$ (т.е. тарифа за пренос годишен твърд продукт + 40%).

II. Регулаторните органи след внимателно оценяване на съдържанието на член 4.3 от „Окончателното съвместно решение“ по отношение на условието да не се прилага коефициент при изчислението на тарифата за краткосрочни капацитетни продукти, както и съдържанието на точка 7.4 от Тарифния кодекс за IGB, приемат за основателно да изменят „Окончателното съвместно решение“ по следните причини:

1. Налице е несъответствие между член 4.3 от „Окончателното съвместно решение“ по отношение на условието да не се прилага коефициент при изчислението на тарифата за краткосрочни капацитетни продукти и точка 7.4 от Тарифния кодекс за IGB.

2. Определянето на цените на резервиране на капацитет при годишни и краткосрочни стандартни продукти следва да отразяват разходите във връзка с гарантираното осигуряване на съответния продукт.

3. Регламент (ЕС) 2017/460 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно хармонизирани структури на тарифите за пренос на газ (Регламент (ЕС) 2017/460) допуска операторите на преносни системи при определянето на цените на годишните стандартни продукти за гарантиран капацитет да използват коефициент (множител), по който да се умножава съответната част на референтната цена с цел да се изчисли минималната цена за негодишен стандартен продукт за капацитет.

4. Съгласно член 13, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2017/460 стойностите на коефициентите (множителите) са в интервали, както следва: а) за тримесечните стандартни продукти за капацитет и за месечните стандартни продукти за капацитет – не по-малка от 1 и не по-голяма от 1,5; б) за дневните стандартни продукти за капацитет и за стандартните продукти за капацитет в рамките на деня - не по-малка от 1 и не по-голяма от 3, като при надлежно обосновани случаи коефициентите (множителите) могат да имат стойности по-малки от 1, но по-големи от 0, или съответно стойности по-големи от 3.

5. Коефициентите по точка 7.4 от Тарифния кодекс за IGB са със стойности, попадащи в обхвата на стойностите по член 13, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2017/460 и са ниски в сравнение с коефициентите на други оператори на преносни системи в региона.

III. Регулаторните органи, след като внимателно оцениха съдържанието на член 4.2 от „Окончателното съвместно решение“ относно задължението за провеждане на пазарен тест, не по-късно от три години от датата на търговска експлоатация, за да проучат пазарния интерес от разширяване на капацитета на газопровода IGB приблизително до 5 млрд. куб. м/г, считат за разумно да изяснят следното:

1. Съгласно член 4.2 от „Окончателното съвместно решение“, „Ай Си Джи Би“ АД е освободен от разпоредбите на член 32 от Директива 2009/73/ЕО (достъп на трети страни) за период от 25 години, започващ от ДТЕ за размера на твърдия прав капацитет, който е резервиран чрез проведен пазарен тест и е показан в таблицата и фигурата в член 4.2 от „Окончателното съвместно решение“. Останалият капацитет се счита за неосвободен и се управлява от европейските регламенти, доколкото те не противоречат на разпоредбите на „Окончателното съвместно решение“. По-конкретно съгласно член 4.2, т. 2 „Ай Си Джи Би“ АД трябва да спазва разпоредбата на Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013 (Регламент (ЕС) 2017/459), за разпределяне на всеки капацитет извън освободения капацитет.

2. Следователно „Ай Си Джи Би“ АД трябва да спазва и разпоредбите на Глава V от Регламент (ЕС) 2017/459 относно процедурата за добавен капацитет.

3. Пазарният тест, предвиден в член 4.2, т. 3 от „Окончателното съвместно решение“ може да се проведе съгласно правилата относно процедурата за добавен капацитета на Регламент (ЕС) 2017/459. Конкретното условие на член 4.2, т. 3 беше предвидено, за да се подчертае задължението да се проучи в рамките на определен период от време разширяването до 5bcm. Изпълнението му не изисква провеждането на отделна процедура за пазарен тест.

4. Според информацията, предоставена на регулаторите от съседните газопреносни оператори, Трансадриатическия газопровод (ТАП) вече е в състояние да осигури входно налягане от 70 barg в точката на междусистемно свързване на ТАР-IGB в Комотини, докато гръцкия газопреносен оператор (ДЕСФА) направи необходимите инвестиции, за да може да гарантира това налягане през първото тримесечие на 2025 г. С оглед гореизложеното, входното налягане, необходимо за осигуряване на поток от 5 млрд. куб. м през газопровода IGB, скоро ще бъде налично; в случай, че са необходими определени подобрения на газопровода IGB, за да се позволи горепосоченото разширение – с цел постигане на сигурността на доставките в региона, особено с оглед прекъсването на украинския маршрут, което може да засегне доставките на Съюза – „Ай Си Джи Би“ АД може, при одобрение от регулаторните органи, да извърши инвестиции без провеждане на пазарен тест, в случай че те не водят до значително увеличение на тарифата на IGB, доколкото нивото на значимост се преценява от регулаторите.

IV. Въз основа на горните аргументи, регулаторните органи съвместно решиха:

А. Изменят „Окончателното съвместно решение на националните регулаторни органи относно заявлението за освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД“, прието с Решение № Р-ВО-2 от 8 август 2018 г. на КЕВР, изменено с Решение № Р-ВО-1 от 20 март 2020 г., Решение № Р-ВО-1 от 20 май 2021 г. и Решение № Р-ВО-3 от 30 септември 2022 г. на КЕВР, и Решение

№ 768 от 8 август 2018 г. на РОЕОВ, изменено с Решение № 568 от 12 март 2020 г., Решение № 424 от 12 май 2021 г. и Решение № 742 от 29 септември 2022 г. на РОЕОВ, както следва:

Член 4.3, точка 9 да се чете: „При изчислението на тарифата за краткосрочни капацитетни продукти могат да се прилагат множители“.

Приходите, които „Ай Си Джи Би“ АД получава от прилагането на коефициентите, се вземат предвид при всяка промяна на нетната тарифа за пренос и/или на механизма за разпределяне на разходите.

Б. Член 4.2, т. 3, първи параграф да се чете:

„Ай Си Джи Би“ АД ще проведе пазарен тест не по-късно от три години от датата на търговска експлоатация, за да проучи пазарния интерес от увеличение на капацитета на газопровода IGB до приблизително 5 млрд. куб. м/г (§1.1.3). „Ай Си Джи Би“ АД ще проведе пазарния тест съгласно изискванията за добавен капацитет по Регламент (ЕС) 2017/459. „Ай Си Джи Би“ АД се задължава да увеличи капацитета на газопровода над минималния капацитет, за да отговори на исканията за обвързващ капацитет, произтичащи от пазарния тест, като вземе предвид разпоредбите на точки 2 и 3 от § 4.4, ако изграждането му е икономически жизнеспособно. Ако е изграден, допълнителен капацитет не се счита за освободен от разпоредбите на чл. 32 от Директива 2009/73/ЕО.

По изключение, след одобрение от регулаторните органи, в случай че се счете за целесъобразно, особено от съображения за сигурност на доставките, разширяването на газопровода IGB до 5 млрд. куб. м/г може да се осъществи без провеждането на пазарен тест при строгото условие, че необходимите инвестиции не увеличават значително тарифата на IGB, доколкото нивото на значимост се преценява от регулаторите.”.